

พฤติกรรมการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน

นายเสริมสุข กุสุวรรณ

ศูนย์วิทยพัทยาการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-342-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16884036

VOTING BEHAVIOR IN THE VILLAGE HEADMAN'S ELECTION

MR. SERMSUK KOOSUWAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

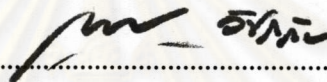
1994

ISBN 974-583-342-8

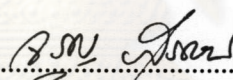
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พุทธกรรมการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน
โดย นายเสริมสุข คุสุวรรณ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

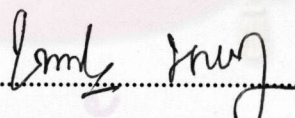

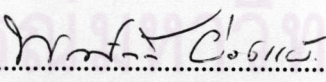
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ฝั่งแก้ว)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เสริมสุข กุสุวรรณ : พฤติกรรมการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน (VOTING BEHAVIOR IN THE VILLAGE HEADMAN'S ELECTION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ, 165 หน้า. ISBN 974-583-342-8

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในจังหวัดนครนายก ในการตัดสินใจเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำที่ใกล้ชิดมากที่สุด โดยมีสมมุติฐานว่า (1) ความเป็นเครือญาติ (2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และ (3) ความรู้ความสามารถของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง เรียงตามลำดับ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประกอบกับการวิจัยเอกสาร หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หมู่บ้านในจังหวัดนครนายกที่มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 33 หมู่บ้าน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือเลือกเอาหมู่บ้านขนาดใหญ่และเล็ก อย่างละ 3 หมู่บ้าน หลังจากนั้นจึงเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน โดยการสุ่มแบบธรรมดาจากรายชื่อชาวบ้านที่เป็นหัวหน้าครอบครัวการเก็บข้อมูลกระทำเมื่อเดือน พฤษภาคม - ธันวาคม 2536

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านของประชาชนในจังหวัดนครนายก ขึ้นอยู่กับปัจจัยเรียงลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้คือ (1) ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล (2) ความรู้ความสามารถ และ (3) การเป็นเครือญาติกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษา อาชีพและรายได้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษานี้พบว่า เนื่องจากการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นการเลือกผู้นำที่ใกล้ชิดที่สุด ประชาชนส่วนมากเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบ้างเล็กน้อย สมควรจะได้มีการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญของประชาธิปไตยของไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C331878 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: VILLAGE HEADMAN / VOTING BEHAVIOR

SERMSUK KOOSUWAN : VOTING BEHAVIOR IN THE VILLAGE HEADMAN'S ELECTION.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAYAD HONGTONGKUM, 165 PP. ISBN 974-583-342-8

This study is confined to the analysis of the electoral behavior of the electorate in Nakorn Nayok province regarding their choice of their village headman. Thirty-three villages were included in the current survey and the relevant statistical method employed. The research was undertaken between May to December 1993.

The results did reveal certain phenomena, pertaining particularly to the agrarian communities. Patronage, knowledge and kinship, respectively, played significant role in the decision of the villagers in the village headman's election. It is also noted that the participation in the village headman's election, their immediate political activity, is relatively substantial. However, minimal deviation is also detected. Since such election is related to the majority of the people, the development in this area is indispensable to the strengthening of democracy at the grassroots level. Constructive inputs should, therefore, be duly considered and consistently provided.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การปกครอง
สาขาวิชา..... การปกครอง
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสมหวังมุ่งหวังในการที่จะสนองตอบความต้องการ ให้ประสบความสำเร็จในชีวิตของบุคคลในสังคมมีอยู่โดยทั่วไป การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของความคาดหวังนั้นและการศึกษาในบัณฑิตศึกษานอกจากจะเป็นความคาดหวังของผู้ที่ทำการศึกษาแล้ว ผู้ให้การศึกษา ก็คาดหวังเช่นกันที่จะให้ได้บัณฑิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรู้ ความเข้าใจในหลักการและแนวทางของการศึกษา เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำรงชีวิตของผู้ทำการศึกษา

ในส่วนของผู้ทำการศึกษาความพร้อมของผู้ทำการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต้องมีองค์ประกอบความพร้อมในขั้นต้น ในทางพระพุทธศาสนาใช้คำว่า "อิทธิบาท 4" ซึ่งประกอบด้วยประการที่หนึ่ง ได้แก่ "ฉันทะ" ซึ่งหมายถึงความพึงพอใจความชอบ ประการที่สอง ได้แก่ "วิริยะ" หมายถึงความพยายาม ประการที่สามคือ "จิตตะ" การเอาใจจดจ่อเอาใจใส่และประการสุดท้ายได้แก่ "วิมังสา" คือ การตรึกตรองแก้ไขทั้ง 4 ประการผู้ทำการศึกษาได้พยายามอย่างถึงที่สุดโดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ในส่วนของผู้ให้การศึกษาหลักกรรมของคำว่า "ทาน เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา" ของ รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ และ รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้มีให้แก่ผู้ทำการศึกษา ผู้ทำการศึกษาได้รับและมีความซาบซึ้งในมหากรุณานี้ตลอดมาและจะคงอยู่ตลอดไป

ปียมิตรอันได้แก่ พรรคพวกเพื่อนฝูง ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และข้าราชการจำนวนมากหลายท่าน ที่ได้พยายามส่งเสริมสนับสนุนให้ข้อคิดแนวคิดรวมทั้งให้การช่วยเหลือในการจัดหาข้อมูลการพิมพ์และการตรวจทาน

ผู้มีอุปการะในฐานะคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากรองศาสตราจารย์ทั้งสองท่านที่ได้กล่าวนามแล้วท่านศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ ในฐานะประธานคณะกรรมการเป็นบุคคลที่สมควรอยู่ในความทรงจำที่ดีตลอดไป ขวัญกำลังใจและความห่วงใยเอื้ออาทรของบิดามารดาภรรยาและบุตรทั้งสอง คือเชื้อเพลิงและพลังงานนำมาให้สู่ความสำเร็จตามความคาดหวัง

กิจกรรมของหมู่บุคคลเหล่านี้ผู้ทำการศึกษาขอนอบน้อมรับไว้ และเห็นสมควรแก่การป่าวประกาศในพระคุณควรค่าแก่การสรรเสริญ และขออำนาจพรให้บุญอันเป็นกุศลนี้ส่งผลให้ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่านมีความสุขความเจริญสืบไป

เสริมสุข กุสุวรรณ

กันยายน 2536

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้ง.....	9
การเลือกสรรโดยอาศัยการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย.....	11
แนวคิดทางด้านการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	11
หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งตัวแทนแบบประชาธิปไตย.....	12
หลักการปกครองตนเอง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับระบบเครือญาติ.....	15
ระบบเครือญาติและระบบพรรคพวก.....	18
ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจ.....	19
ปัจจัยที่ทำให้เกิดอำนาจและการสร้างอำนาจให้กับตน.....	20
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	22

การเข้าร่วมทางการเมือง.....	23
การเข้าร่วมทางการเมืองกับประชาธิปไตย.....	24
ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีวิทยาการวิจัย.....	37
การศึกษาจากเอกสาร	37
การศึกษาแบบสำรวจ.....	38
ตัวแปรที่ทำการศึกษา.....	39
ประชากรวิจัยและสุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
การเสนอเรื่อง.....	43
บทที่ 4 การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	45
ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครนายก.....	45
ประชากรและผู้ใหญ่บ้าน.....	47
อำนาจตามหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน.....	49
ความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	51
การจัดตั้งหมู่บ้านและตำบล.....	52
ขั้นตอนการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	54
ขั้นตอนการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านกรณีผู้ใหญ่บ้านคนเดิมเสียชีวิต.....	55
ขั้นตอนการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านในกรณีผู้ใหญ่บ้านคนเดิมเกษียณอายุ 60 ปี.....	60
ขั้นตอนการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านในกรณีลาออก ปลดออก ให้ออกหรือไล่ออก.....	61
ความตื่นตัวในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	62
การออกจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน.....	68
บทที่ 5 แบบแผนของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	71
ลักษณะข้อมูลทั่วไปหรือภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง.....	71
ระยะเวลาการอาศัยในหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง.....	74

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครนายก.....	46
ตารางที่ 4.2 หลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้าน/ตำบล/กิ่งอำเภอ/อำเภอ.....	53
ตารางที่ 4.3 สาเหตุการออกจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน.....	69
ตารางที่ 5.1 ข้อมูลทั่วไป หรือภูมิหลังของตัวอย่างที่ศึกษา.....	72
ตารางที่ 5.2 ระยะเวลาของการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
ตารางที่ 5.3 ความรู้จักกับผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน.....	76
ตารางที่ 5.4 ความสนใจต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของตัวอย่าง.....	77
ตารางที่ 5.5 การตัดสินใจในการลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	79
ตารางที่ 5.6 ความคิดเห็นการชื้อขายเสียง.....	81
ตารางที่ 5.7 ระดับพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องเครือญาติ.....	84
ตารางที่ 5.8 ระดับพฤติกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับเรื่องความมีน้ำใจช่วยเหลือ.....	85
ตารางที่ 5.9 ระดับพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องความรู้ความสามารถ.....	86
ตารางที่ 5.10 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านครั้งที่ผ่านมา.....	88
ตารางที่ 5.11 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	90
ตารางที่ 5.12 คะแนนเฉลี่ยและอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเต็มของระดับ. พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน.....	93

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย